

TÜRKÇE İLE İLİŞKİSİ

Muammer YÜCAL

Ardahan Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Ardahan / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Saha (Yakut) Türkçesi, kök, ses deęişikleri.

ÖZET

Saha (Yakut) Türkçesi, Kuzey Sibiryaya Türk Lehçeleri içerisinde değerlendirilmektedir. Bu lehçe ana Türkçeden erken bir tarihte ayrıldığı ve coğrafya olarak da uzakta kaldığı için, genel Türkçeden çok uzaklaşmıştır. Bu nedenle birçok bilim insanı Saha (Yakut) Türkçesi'ni ayrı ve bağımsız bir dil olarak ele almaktadır. Saha (Yakut) Türkçesi, lehçe olarak “z”li ve “ş”li (Zetasizm) sesleri kullanmaktadır. Kullanılan bu sesler sözcüklerin kök ve ek yapılarını etkilemiştir. Bunun sonucu olarak, sözcüklerin köklerindeki seslerin özelliklerine göre (Sedalı, Sedasız); ekler değişik biçimde görülür. Bir sözcüğün kökündeki son sesin özelliğine bağlı olarak ekler; 8, 16 bazen de 20 değişik biçimde bu köke eklenir. Bu çalışmada sözcüklerin köklerindeki son sesin özelliği dikkate alınarak, eklerin ses değişmeleri ele alınmıştır. Böylelikle Eski Türkçenin sözcük köklerindeki seslerinin özellikleri de düşünülerek; bu seslerin nasıl korunduğu ve kökteki son sese göre sözcüğün aldığı ekin nasıl bir değişime uğradığı tespit edilmeye çalışılmıştır.